

VICTOR-M. AMELA IMA SANCHIS LLUÍS AMIGUET

Anna Rosling, va cofundar l'equip Gapminder per divulgar i interpretar dades i estadístiques

Col·labora: **CaixaBank**

Tinc 43 anys: el món és menys pobre, violent, desigual i injust que quan vaig néixer. Desconfieu dels relats dramàtics i interessants de periodistes, activistes i polítics: solen ser interessats. Publiquem Factfulness per ajudar a analitzar la realitat amb la raó i dades; no amb instints i prejudicis

“La gent es radicalitza perquè prefereix sentir a raonar”

EMILIA GUTIÉRREZ

Per què ens radicalitzem? Perquè la política es viu com un espectacle d'identitats i passions i hauria de ser l'anàlisi de dades i fets des de la raó.

Per què no raonem més?

Perquè requereix més esforç que el d'abandonar-nos a les nostres emocions primàries. Els Rosling hem analitzat els deu instints que continuen sent per als humans menys costosos en energia per raonar.

Els tenim des que vam ser rèptils.

I ja com a humans, la major part del nostre passat va consistir a conuiu en petits grups atents als perills per tenir una reacció immediata, dependents sempre del grup. Si la tribu ens rebutjava, moríem.

Per què encara ens mana l'instint?

Perquè és com el sucre: ja no ho necessitem, però ens agrada. I vostès, els periodistes, són els primers en fer servir aquests instints primaris per captar la màxima atenció.

Quin és el biaix cognitiu que més ens traeix a l'interpretar la realitat?

La mania de dividir-ho tot en dos grups diferenciats i enfrontats, encara que la realitat sigui gairebé sempre molt més complexa. Però ens encanta dividir per dos: és tan senzill!

Que potser no hi ha rics i pobres?

A Hans Rosling li va costar 14 anys que l'ONU, que assessorava, i el Banc Mundial acceptessin que aquesta dicotomia era falsa i que la realitat és més gradual, complexa i difusa. A veure: la majoria de la humanitat és pobra o rica?

Ens encanta pensar que és molt pobra.

Doncs lamento espatllar-li la fantasia, però la major part dels humans viuen en països d'ingressos mitjans. I vostè què creu: Aquesta pobresa extrema augmenta o es manté?

Li juro que prefereixo que progressem.

S'ha reduït a la meitat des del 2000. Però ens agrada pensar que hi ha una famèlica legió de subdesenvolupats esperant assaltar el nostre benestar. Estem fets per a la por, encara que el llop ja no existeixi. És la nostra evolució.

Corres abans de saber si et persegueix.

I això ens salvava la vida en la prehistòria. Per això, encara avui només ens criden l'atenció les notícies negatives, perquè les bones no ens costen la pell si no els fem cas.

Una notícia bona no és notícia.

Però és que el món és cada dia menys pobre i menys violent. Acceptem-ho.

Està de moda que com millor, pitjor.

Perquè és rendible per a alguns. El tercer biaix és pensar que tot segueix una línia recta ascen-

Fets: no emocions

Ens radicalitzem pel biaix de la línia recta: donem per assegurat el benestar futur (no ho està) i ens entreguem a la passió política com a un espectacle sense conseqüències. Mentrestant, el nostre instint nega el progrés. Però la pobresa ha baixat a la meitat; les dones reben gairebé els mateixos anys d'educació que els homes; la majoria de la humanitat viu en països d'ingressos mitjans; el planeta no s'extingirà per sobre població, ja que aviat la seva corba ascendent serà descendent; el 80% dels nens del món estan vacunats i els tigres, óssos panda i rinoceronts negres ja no són espècies amenaçades. Els Rosling, des de Suècia per al món, desmenteixen l'engany dels instints amb dades i la força de la raó.

dent. I ens acovardeixen: la població mundial augmenta sense parar! El 2100 serem tants humans que no hi cabrem i exhaurirem els recursos del planeta!

Aquest és un clàssic popular maltusià.

Si mira les estadístiques de l'ONU, veurà que la població mundial continuarà augmentant en els propers 13 anys, sí, però després es reduirà.

Com ho sap?

Perquè estem donant educació i anticonceptius als més pobres i és el mètode que ja ha frenat la demografia en la majoria del planeta. Pensi que les tendències –i les línies estadístiques– no només són rectes que es projecten en el futur: poden tenir forma de S o tobogan.

Doni'm més bones no-notícies.

Hi continua havent desastres naturals, però els països estan més preparats perquè causin menys desgràcies, perquè són més rics. I ara causen moltes menys víctimes.

És formidable i hauria de ser sí-notícia.

El 2016 es van registrar més de 40 milions de vols comercials. Hi va haver només 10 accidents mortals.

Però tots 10 van obrir tots els telenotícies.

No van morir mai menys persones en guerres que avui.

Però Síria va ocupar totes les portades.

Una altra difícil de creure: als països més rics, malgrat tot, el terrorisme ha anat baixant.

A Espanya sense anar més lluny: un èxit.

Però el periodista tendeix a convertir cada atemptat terrorista en un Harmagedon.

Ningú no vol donar una notícia petita.

Els mitjans viuen de l'atenció. El sisè biaix humà és generalitzar i crear estereotips.

Començant pels tribals.

Podem combatre'ls amb la raó, que demostra que hi sol haver tantes o més diferències entre dos membres d'un mateix grup com entre els de dos grups diferents. Després, l'instint del destí, “aquests són així i no canviaran mai”, consagra els prejudicis.

A més, ens encanten les idees senzilletes.

Ni això. Ens agrada tenir una idea amb què ho expliquem tot. És la perspectiva única de qui dona la culpa de qualsevol desgràcia als immigrants, per exemple, o als del país veí.

Errar és humà, però és més humà encara donar-li la culpa a un altre humà.

Solem buscar culpables amb l'odi abans que causes amb la raó. I a més, solem donar la mateixa importància a dues opinions, encara que una sigui autoritzada i l'altra, no.

Al final, ens cansem d'experts.

I a sobre, si els confrontem amb un ignorant que cridi més, donem el mateix crèdit a les opinions autoritzades que a les banals...

Com puc utilitzar la raó més que l'instint?

Desconfii de les històries emocionants i els relats dramàtics de periodistes, activistes i polítics: solen ser interessants, però també interessats. Analitzeu les dades i les estadístiques abans d'opinar sobre ells i no només perquè confirmi el que ja creïeu.

LLUÍS AMIGUET

OFERIR PLANS DE PENSIONS

RESPONSABLES

ENS FA

DIFERENTS

Els nostres plans de pensions han obtingut la màxima qualificació en els Principis d'Inversió Responsable de les Nacions Unides (PRI)

Banca socialment responsable

CaixaBank, SA és accionista únic de VidaCaixa, SAU d'Assegurances i Reassegurances, entitat gestora i promotora dels plans de pensions comercialitzats per CaixaBank, SA i dels quals és dipositària Cecabank, SA. El document de dades fonamentals de cada pla està disponible a www.caixabank.cat